

ТЕМА (№ 2)

В много от книгите на С. Завет и на пророците
са описани песни. В К. Завет Христос извършва
тези пророчества.

Въпрос № 2

Въпрос 2

Месианството в Стария завет

Религиозно учение за поява на спасител (месия).

Месианското пророчество е събрането на повече от 100 предказания (консервативна оценка) в Стария Завет за бъдещия Месия на еврейския народ. Тези пророчества са били написани от много автори, в много книги, в продължение на около 1000 години. Месианското пророчество е толкова вълнуващо днес, защото с откриването на Свигъците от Мъртво море и сигурността на версията Септуагинта на Стария завет (и двете от които са били доказани, че са съществували преди времето на Исус на земята) можете да сте сигурни, че тези предказания не са били "заговорени" след реалните факти. Месианско пророчество: Изпълнение в Исус Христос. Месианското пророчество е изпълнено от Месията, Исус Христос. Въпреки че много от евреите не приемат Исус като техен Месия, много Го приемат, и те стават еврейската секта по-късно известна като християни. Християнството, основано на драматична част от изпълнението на историческото пророчество, се разпространява бързо из цялата Римска империя през 1-ви век. Разгледайте пророчествата сами за себе си и изчислете вероятността един човек да изпълни само няколко от най-специфичните такива, и ще бъдете изумени. "И рече им: Тия са думите, които ви говорих, когато бях още с вас, че трябва да се изпълни всичко, което е писано за Мене в Моисеевия закон, в пророците и в псалмите." Лука 24:44 (NIV) Стиховете от Стария завет са пророчества, а стиховете в Новият завет провъзгласяват изпълнението. Проверете сами всички тях! Роден от девица (Исая 7:14; Матей 1:21-23) Потомък на Авраам (Битие 12:1-3; 22:18; Матей 1:1; Галатяни 3:16) От племето на Юда (Битие 49:10; Лука 3:23, 33; Евреи 7:14) От дома на Давид (2 Царе 7:12-16; Матей 1:1) Роден във Витлеем (Михей 5:2; Матей 2:1; Лука 2:4-7) Отвъден в Египет (Осия 11:1; Матей 2:14-15) Ирод убива бебетата (Еремия 31:15; Матей 2:16-18) Помазан от Светия Дух (Исая 11:2; Матей 3:16-17) Предизвестен от посланик на Господ (Йоан Кръстител) (Исая 40:3-5; Малахия 3:1; Матей 3:1-3) Ще прави чудеса (Исая 35:5-6; Матей 9:35) Ще проповядва благовестието (Исая 61:1; Лука 4:14-21) Ще служи в Галилея (Исая 9:1; Матей 4:12-16) Ще изчисти храма (Малахия 3:1; Матей 21:12-13) Първо ще се яви като Цар 173880 дни от установлението за възстановлението на Ерусалим (Даниил 9:25; Матей 21:4-11) Ще влезе Йерусалим като дар на магаре (Захария 9:9; Матей 21:4-9) Ще бъде отхвърлен от евреите (Псалм 118:22; 1 Петрово 2:7) Ще умре от унижителна смърт (Псалм 22, Исая 53), включващо: отхвърляне (Исая 53:3; Йоан 1:10-11; 7:5,48) предателство от приятел (Псалм 41:9; Лука 22:3-4; Йоан 13:18) продаден за 30 сребърника (Захария 11:12; Матей 26:14-15) тих пред обвинителите Си (Исая 53:7; Матей 27:12-14) подигран (Псалм 22: 7-8; Матей 27:31) биг (Исая 52:14; Матей 27:26) опшлован (Исая 50:6; Матей 27:30) приковане на Неговите ръце и крака (Псалм 22:16; Матей 27:31) разпнат с крадци (Исая 53:12; Матей 27:38) моли се за Своите мъчители (Исая 53:12; Лука 23:34) прободане в ребрата от едната страна (Захария 12:10; Йоан 19:34) дадени Му жлъчка и оцет да пие (Псалм 69:21; Матей 27:34; Лука 23:36) без счупени кости (Псалм 34:20; Йоан 19:32-36) погребан в гроба на богат човек (Исая 53:9; Матей 27:57-60) хвърляне на жребий за дрехите Му (Псалм 22:18; Йоан 19:23-24)

Ще възкръсне от мъртвите (Псалм 16:10; Марк 16:6; Деяния 2:31) Възкачване на небето (Пс. 68: 18; Деяния 1:9) Ще седне отлясно на Бога (Псалм 110: - See more at:

пробождаме в ребрата от едната страна (Захария 12:10; Иоан 19:34) дадени Му жълъци и оцвет да пие (Лук 22:21, 22) и да ги даде на жребий за дрехите без счупени кости (Псалм 34:20; Иоан 19:32-36) погребан в гроба на богат човек (Исая 53:9; Матей 27:57-60) хвърляне на жребий за дрехите Му (Псалм 22:18; Иоан 19:23-24)

Ще възкръсне от мъртвите (Псалм 16:10; Марк 16:6; Деяния 2:31) Възкачване на небето (Пс. 68:18; Деяния 1:9) Ще седне отясно на Бога (Псалм 110: - See page at:

Има много старозаветни пророчества за Исус Христос. Някои тълкуватели определят броя на месианските пророчества като стотници. Следват няколко пророчества, които се считат за най-ясни и най-важни. 7

За раждането на Исус – Исая 7:14: „Загова сам Господ ще ви даде знамение: Ето, девица ще зачене и ще роди син, и ще го нарече Емануил.“ Исая 9:6: „Защото ни се роди Дете, Син ни се даде; и управлението ще бъде на рамото Му; и името Му ще бъде: Чудесен, Съветник, Бог могъщ, Отец на вечността, Княз на мира.“ Матей 1:23: „А ти, Витлеем Ефратов, макар и да си твърде малък, за да бъдеш между юдовите хиляди, от теб ще излезе за Мен Един, който ще бъде владетел в Израил; и произходът Му е от начало, от дните на вечността.“

Относно служението и смъртта на Исус – Захария 9:9: „Радвай се много сионска дъще, викай от радост, ерусалимска дъще! Ето, твоят Цар идва при теб; Той е праведен и спасител, смирен, и яздец на магаре, и на магарица.“ Псалм 22:16-18: „Защото кучета ме обиколиха; тъпа от злодей ме обкръжи; прободоха ръцете ми и краката ми. Мога да преброя венчките си кости, хората се взират в мен и ме гледат. Разделиха си дрехите ми и за облеклото ми хвърлиха жребий.“

Като че ли най-ясното пророчество за Исус е цялата 53-та глава на Исая. Исая 53:3-7 е особено категоричен откъс: „Той беше презрян и отхвърлен от хората, човек на скърби и навикнал на печал; и както човек, от когото хората отвързват лице, презрян беше и за нищо не Го счехохме. Той наистина понесе печалта ни и със скърбите ни се натовари; а ние Го счехохме за ударен, поразен от Бога и наскърбен. Но Той беше наранен поради нашите престъпления, беше бит поради наказания, донасящо нашия мир, и с Неговите рани ние се изцелихме. Всички ние се заблудихме като овце, отбихме се всеки в своя път, и Господ възложи на Него беззаконията на всички ни. Той беше угнетяван, но смири Себе Си и не отвори устата Си; както агне, водено на клане, и както овца, която не издава глас пред стражачите си, така Той не отвори устата Си.“

Пророчеството в Данииел 9 глава за „седемдесетте седмници“ предсказва точната дата, когато Исус, Месията, ще бъде „посечен“. Исая 50:6 точно описва побоя, който е претърпял Исус. Захария 12:10 предсказва „добробождаването“ на Месията, което станало след като Исус умрял на кръста. Много повече примери може да бъдат дадени, но и тези са достатъчни. Старият Завет най-категорично пророкува идването на Исус като Месия.

Християнската вяра се основава на твърдия фундамент на Словото Божие, което многократно се е доказало в живота и цялата история на човечеството. Крайбъгълен камък в основата на тази вяра, нейна опора представляват пророчествата в Свещеното Писание и тяхното изпълнение. Смайващо е не само количеството действително изпълнени пророчества, но и тяхната детайлност. Една библейска богословска идея, извлечена от Св. Писание е идеята за Христовите преобрази в Стария Завет. С какво идеята за христоцентричния харктер на Ст. Завет е ценна за православните богослови? Каква е реалната стойност на предказанията за бъдещия Месия в Ст. Завет? За нашата оценка на Ст. Завет е основна мисълта на Блажения Августин (в Слово 300, - г. 34 на Патрология Латина), който се изразява така: *Novum Testamentum in Vetere latet, Vetus Testamentum in Novo patet* = "Новият Завет се крие в Стария, Старият Завет се изяснява в Новия." Сам Исус казва в Лука 24 гл.: "Трябва да се сбъдне всичко писано за Мене от пророците." Цялостният образ на идеция Месия е изграден в месианските по съдържание псалми 2, 21, 44, 71 В Псалтира "Машиа" е образ не на триумфиращ владетел, а на велик страдалец (идеята за страданието и Исус, понесъл греха на цялото човечество). В Пс. 68:22 се предрича, че ще Му поднесат "оцет и жлъчка". Пс. 40 указва на предателя, подобно на Деян. 4:26. Вътрешното величие на Христос Месия, Раба Господен (евр. "евед-Иахве") и Неговата смърт е разкрито по несъмнен начин в Исаия 62 гл. и Псалом 15 ("и гробът не може да Го задържи"). Във Втор. 18:15 сам Мойсей говори за друг по-велик пророк, а в Числ. 24:17 Месията е оприличен на "Звезда, която ще изгрее от Иаков." Професор Б. Пилеров ни оставя задълбочено изследване върху имената на Месия в равинистичната традиция. Интересни примери са следните: 1) Нехора (Свезлина) – в Мидраша към Кн. Битие, гл. 1, а също и рави Абба от Серугин (Ш-IV в.) по Дан. 2:22 и Ис. 60:1. Рави Бида Го назовава с дъривата Нехира (Озарен); 2) Анани (Идвац върху облаци) по Дан. 7:13 – "Гледах в нощните видения и ето, на небесни облаци (евр. "анане шемайа) идеше Син Човечески, дойде до Стария по дни"; 3) Рипшон (Първият) го нарича Рави Хагтай (340 г.) по Ис. 41:27; 4) Бар-Нафле (Син на падналата) го наричат Рави Нахман бен-Иаков (+320 г.) и Рави Ицхак (ок. 330 г.) по Амос 9:1 = "В оня ден аз ще възстановя падналата (евр. нофелет) скения Давидова", но като издълка, разклонение на разорения Израил по Исайа 11:1; 5) Шило (Примирител) от Рави Шела (ок. 220 г.) по Бит. 49:10, където казва – "Докле не дойде Примирителът", докато у Онкелос (I век) четем в същия стих – "Докле не дойде Месия".

<http://synpress-classic.dveri.bg/08-2003/8-tanaha.htm>

Особено ни впечатляват пророчествата, отнасящи се до Месия, записани от пророк Исаия – наричан старозаветният евангелист - още 700 години преди Рождество Христово (срв. глави 52 и 53 от Книгата на пр. Исаия в Стария Завет). Какви са коментарите върху тях в равинистичната литература? Макар при по-задълбочено херменевтично изследване и тълкувание приведените места безсъмнено да указват Исус, то сред съвременните равини, тълкуващи Писанието и непризнаващи Исус Христос за Месия, е разпространено мнението, че св. порок Исаия в тези глави имал предвид страдащия Израилски народ.

Винаги обаче сред равините са се намирали и таква, които искрено търсели истината и без преубеждение са изяснявали Писанието: Рави Мойсей Алшейх (1508-1600 г.) пише за Ис. 53 глава: "Нашите равини едногласно признават и поддържат мнението, че пророкът говори за Царя Месия, и ние сами ще се придържаме към това мнение." Исаак Абрабанел (1437-1508 г.) свидетелства: "Това представлява мнението на нашите собствени учени в по-голямата част от тяхните тълкувания (евр. мидрашим)".

Равин Йефет бен Али (2-та пол. X век) говори: "Лично аз съм склонен да считам, че това пророчество на Исаия следва да се разглежда като указание за Месията."

Абраам Фарисол (1451-1526 г.) потвърждава: "В тази глава както се вижда, се намират достойни за внимание сходства и указания на делото

говори за Цари Месия, и ние сами ще се придържаме към това мнение." Исаак Абрабанел (1437-1508 г.) свидетелства: "Това представлява мнението на нашите собствени учени в по-голямата част от тяхните тълкувания (евр. мидрашим)." Равин Йефет бен Али (2-та пол. X век) говори: "Лично аз съм склонен да считам, че това пророчество на Исая следва да се разглежда като указание за Месията." Абраам Фарисол (1451-1526 г.) потвърждава: "В тази глава както се вижда, се намират достойни за внимание сходства и указания на делото на Месията на християните и на сбътията, които, както се твърди, имат към Него отношение. Няма никакво друго пророчество, основната тема на което тъй непосредствено да се отнася до Него." Таргум Йонатан (IV в.) привежда тълкувание в същия смисъл към Ис. 52:13 – "Ето, Моят Раб, Месия..." Херсонид (1288-1344 г.) говори в коментара си към Книга Второзаконие 18:18 – "Месия действително представлява такъв пророк, какъвто е описан в стиха "Ето, Моят Раб ще бъде благоуспешен" (Ис. 52:13). Мидраш Танхума към Ис. 52:13: "Той се е възвисил по-горе от Авраама, и се е възнесъл по-високо от Моисей, и се възвеличил над архангелите." Ялмут Шимон пише на равин Йосиф Кара бен Симон (XII век) относно крайгълния камък в пророчеството на Захария (4:7): "Той (Царят, Месията) е повече от патриарсите, както е казано за Него: "Ето, Моят Раб... ще се възвиси и възнесе и възвеличи" (Ис. 52:13). Маймонид (1135-1204 г.) писал по въпроса на равин Алфаси бен Якобу следното: "Така говори Исая, когато в свое време пророчествувал, че Неговите царе (Бел. На Месия) ще го слушат. То говори: "Царете ще затворят пред Него своите уста, понеже ще видят това, що не са говорили, и ще узнаят онова, което не са чували" (Ис. 52:15). И отново Исая говори, че Той (т.е. Месия) ще дойде, неуризнавайки ни баща, ни майка: "Защото Той застава пред Него като младочка и като филиз от суха земя" (Ис. 53:2). Често използвано и от равни Йехошуа бен-Леви име за Месия е "Цемах" (младочка, издънка в см. на филиз) на основата на Захария 3:8 и 6:12. Също с идеята за прорастването на филиза, младочката, тук може да приведем използването от Рави Йанай (ок. 225 г.) по Псалом 71:17 име Иннон, което е императивна форма от глагола "нин" = раста, покарвам, като най-точният превод би бил "Да възраства името Му". Мидраш Танхума: "Равин Нахман говори: "Думата мъж в откъса от Числа 1:4 – "...по един човек (в др.-евр. оригинал "мъж"), който в своя род е главен", се отнася към Месия, Син Давидов, както е написано: "Ето Мъж – Неговото име е Младочка" (Зах. 6:12), както Йонатан тълкува: "Ето Мъж – Месия", така е и казано: "Мъж на скърбите и познал болката" (Ис. 53:3). Рави Танхума (ок. 380 г.) нарича Месията с името Давид по Пс. 17:5 – "Правиш милост на Твоя Помазаник (евр. "Машиях") Давид." А Рави Ханина (ок. 225 г.) нарича Месия – Ханина (от евр. Милост) на база Йер. 16:13, където единствено се среща тази дума. Талмуд Санхедрин (98^б): "Месия... какво е Неговото име? Учениците от школата на равина Йехуда а-Наси (бел.: един от авторите на Мишна) са говорили: "Холайя (от др.евр. "Болният"), както е написано: "Наистина, Той понесе нашите недъзи (болести)". Песикта Рабати (ок. 845 г.) за Ис. 61:10 – "Веднъж през месец Нисан ще се надигнат патриарсите и ще кажат (на Месия): Ефраиме, наш Праведни Помазанико, макар да сме Твои прародители, Ти Си повече от нас, понеже Ти понесе греховете на нашите деца, както е речено: "Но Той взе върху Себе Си нашите немощи и понесе нашите болести, а ние мислехме, че Той е бил поразен, и умираше, а не умираше от Бога. Но Той беше наранен заради нашите грехове и мъчен поради нашите беззакония; наказанието за нашия свят се стовари на Него, и посредством Неговите рани се изцелихме." В равинските писания за Месия през IX-X в. е популярно названието Етраим (Ефрем) по Йеремиа 31:9,20 – "Ефрем не ми ли е драг син, не е ли обично дете?" Равин Симеон бен Йохай (II век), Зоар (Амстердамско издание), част II, (с. 212) и ч. III (с. 218): "Ето в градината Едем стои дворец, наричан "Дворец на синовете на болестта". В този дворец пристига Месия и призовава всички болести, страдания и наказания. И те идват и отиват

върху Него. И ако Той не ги бе снел от Израилия и не ги бе посел върху Себе си, то не би се намерил човек, способен да понесе наказанието на Израил за престъпването на Закона, и това е написаното: "Той понесе нашите болести" (Ис. 53:4).

Когато съобщили на Месия за нищетата на Израилия в робство и за злите сред него, които не радят да познаят своя Господ, то издигнал Той своя глас и заплакал за тяхното злонравие, както е написано: "Но Той бил наранен за нашите грехове."

Когато Израил живеел в светлата земя, с молитви и жертвоприношения се отнемали греховете им, скърбите и нуждите, а сега от децата на този свят ги взема Сам Месия. Когато Светията, да бъде Той благословен, пожелал да възстанови децата на света, Той предал на мъчение една праведна Личност из техните среди, и чрез нея всички се спасили. Откъде ни е известно това? Така е писано: "Той наранен беше за нашите грехове и измъчван заради нашите беззакония."

Равин Илия де Видас (XVI в.): "Той наранен беше за нашите грехове и измъчван, заради нашите беззакония, следствие на които представляват Неговите безгранични мъчения, то отгук произтича, че който не признава, че Месия страда, заради нашите грехове, този трябва сам да понесе страдания за своите грехове."

Сифре: "Равин Йосе Галилейски е казал: "Ела и се научи – на заслугите на Царя Месия и наградата на праведността – от първия човек, който, едва получил една заповед, една забрана, веднага я престъпил. Помисли колко смърти е причинил той на себе си, на своето поколение и на поколенията след него до скончания века. Кое е по-голямо – милосърдието или отмъщението? Той отговорил: "Отмъщението е по-малко", и колко по-високо е Царят Месия, Който претърпява страдания и смърт заради нарушителите на Закона (както е писано "Той наранен беше.. и т.н.), и по този начин оправдава всички поколения. Това е значението на думите "Господ възложи върху Него греховете на всинца ни." Справедливостта на Месия е подчертана също и от Рави Йехуда (ок. 150 г.), който по Книгата на пророк Захария 9:1 Го назовава – Хадрах (от др. -евр. "хад" = строг, понеже е бил строг към враговете на евреите = "рах" = благ, какъвто се показали към Израилия). Мидраш към Книга Рут 2:14 – "Той (Вооз) говори за Месия: "Ела тука, обозначавайки "приближи се до трона", "и яж хляб" – има се предвид "хляба на царството", "и погопи своя зальк в оцет" – означава страданията (на Месията), както е казано:

Но Той беше наранен заради нашите грехове и измъчван, поради нашите беззакония."

Равин Елиезер бен Калир (ок. IX век) написал следната молитва-мусаф: "Нашият правден Месия ни изостави. Ужас ни обуе. Няма Го Онзи, Който би ни оправдал. Той все върху Себе си нашите беззакония и бремето на нашите прегрешения и бе измъчван за нашите беззакония. На Своите плещи Той поенесе нашите грехове, за да получим помилване за нашата неправедност. Трябва чрез Неговите рани да получим изцеление във времето, когато Вечният отново ще Го сътвори."

Равин Мойше "Проловедник" (XI в.) пише в коментария си към Първа Книга Моисеева (Кн. Битие), с. 660: "От самото начало Бог сключил завет с Месията и Му рекъл: "Мой Праведни Месия, греховете на тия люде, които са предназначени за тебе, ще Ти бъдат тежко бреме...", а Той отговорил: "Аз охотно ще приема тези мъчения, за да не погине и едного из Израилия." Без отлагане взел Месията върху Себе Си всички мъчения по голямата Си любов, както и било предречено: "Той измъчван бе, но страда доброволно."

Песякта (към Ис. 61:10): "Големи окови бяха възложени върху Тебе (Месия), както е писано: "От окови и съд Той беше взет, но Неговият род кой ще изясни? Понеже Той е откъснат от земята на живите; за престъпленията на Моя народ претърпя казън", и както е казано: "Но Господ възложи на Него греховете на всинца ни" (Ис. 53:6).

Приведените изказвания на забележителни познавачи на Священото Писание потвърждават, че обещанията на Израил в Стария завет (евр. "Танах") Месия е не някой друг, но Иисус Христос, родилният се от еврейската девица във Витлеем, отхвърленият от Своя народ, разпнатият и на третия ден възкръсналият. Рави Йозе (ок. 110 г. сл. Хр.) въз основа на Ис. 9:5 (в библ. прев. от Месията) казва: "И

род кой ще изясни? Понеже Той е откъснат от земята на живите; за престъпленията на Мой народ претърпя казън", и както е казано: "Но Господ възложи на Него греховете на всицда ни" (Ис. 53:6).

Приведените изказвания на забележителни познавачи на Священото Писание потвърждават, че обещаният на Израил в Стария завет (евр. "Танах") Месия е не някой друг, но Иисус Христос, родилът се от еврейската девица във Витлеем, отхвърленият от Своя народ, разпнатият и на третия ден възкръсналият. Рави Йозе (ок. 110 г. сл. Хр.) въз основа на Ис. 9:5 (в былг. прев. стих 6) нарича Месия "Княз на Мира". Рави Йонатан (ок. 220 г.) в Баба батра 75^б директно нарича Месията с Божието име Йахве (Господ).

За Него говорят всички пророчества за Спасител, които намираме в Писанието. На това, че тъкмо Този е обетованият Спасител, сочат и намиращите се в Новия завет (евр. "Берит Хахадаша"), който изцъло е псоветен на Иисуса Христа, многобройни посочки и цитати от Стария завет, и в частност, на 53 глава от Книгата на св. пророк Исаия. Обещаният в Стария завет чрез пророците – Ис. 52:13-15, 53:1-12 – Месия се разкрива в Иисус Христос от Новия завет – срв. Евангелие според Иоан 12:37-38; Матей 8:16-17; Лука 22:37; Марко 15:27:28; 1 Послание на св. ап. Петър 2:22, 24-25; Книга Деяния Апостолски 8:32-35]

Разкритата от Месия Спасителя тайна на триединността Божия е обусловена от монотеизма в старозаветните времена. Св. Теодорит Кирски (+476 г.) учи: "Всемъдрият Господ е проповядвал учението за троицата завоалирано, а да не изпаднат в увлечение към множественост." Съгласно светоотеческото учение, Ст. Завет е проповядвал ясно Отца и смътно Сина, Новият Завет – ясно Сина и смътно Духа, а сега Духът ни се открива все по-ясно; едно божество е възвестявано у Моисей, двоицата у пророците, а троицата в новозаветното време, или необходимо е било светлината на троицата да изгрее за по-просветените чрез възхождение, по малко, постепенно.

Това, което Бог споделя с приятелите Си, интимните откровения за Себе Си, са преди всичко екзистенциални потвърждения за Съществуването Му и шлод на желанието Му да започне с тях общение. Това в Библията е Богооткровено, пристигнало като проблясък, като гръм и озарило тъмнината на човешкото чувство за Богооставеност. Всичко останало е почти винаги шлод от въпросите, които човек задава и отговорите, които по един или друг начин получава от Бога – "по много начини и чрез разни частични съобщения" (Еврей 1:1, а) "чрез пророците" (Еврей 1:1, б).

Пророческото слово никога не е извън време и контекст. Даже много трудно можем да отделим конкретно историческото и злободневното от общочовешкото, а колко повече от вечността в думите на пророците. Ако ап. Филип не разтълкува на етиопеца, че пророкът говори (Исаия 53 – та глава) "не само за себе си, но и за Някой Друг" (Деяния 8:35), ако Матей не ни съобща, че детето Емануил, родено от млада жена, според Исаия (7-та глава), не е просто едно бебе, чието раждане цар Ахаз очаква, за да му бъде знамение от Бога, че коалицията срещу Давидовия дом Юдея между Сирия и Ефрем няма да бъде успешна, а Детето е всъщност Очакваният от всички човеци Спасител, спасяващ го

от съюзилите се срещу човека разбунгувала се срещу него материя и ревнуващия Бога от човешкото място до Него дявол, че е дете-Спасител, Родено от Дева, ние не бихме Го разпознали...

Първото месиянско обещание Светите Отци откриват още в Божиите думи към изкусилата човека змия:

“И рече Господ Бог на змията: загдето си спорила това, проклетата да си между всички животни и всички полски зверове; ти ще се влациш по корема си и ще ядеш прах през всички дни на живота си; и ще всел вражда между тебе и жената, и между твоето семе и нейното семе; то ще те порази в главата, а ти ще го желиш в петата.” (Битие 3:14,15)

Без помощта на Библейската типология, трудно бихме открили тука нещо повече от символически представен конфликт между човешка и природата като последица от грехопадението му. Природата, която той е трябвало да владее в Божие име, се възправя срещу него, защото без Бога, отделен от Бога, той е за нея тиранин, узурпатор – земята се възправя срещу му:

“Проклетата да е земята поради тебе; с мъка ще се храниш от нея през всички дни на живота си; турне и бодили ще ти разсда тя; и ще се храниш с полска трева” (Битие 3:17, 18),

овешката любов между мъжа и жената става обесираща, нездрава, вместо всеотдайна

и към мъжа си ще тегнеш, и той ще господарува над тебе.” (Битие 3:16, б),

животните, в лицето на змията, стават хищници-конкуренти на него, когото разпознават като най-големия и опасен хищник. Ако разглеждаме нещата така, стъпването на змийската глава от страна на човека представлява възстановеното господство “чрез Закона”:

“Помнете закона на Мойсея, Моя раб, който Аз му заповядах на Хорив за целия Израил, както и правилата и наредбите, та, след като дойда, да не порази земята с проклятие.” (Малахия 4:4, б-б)

Законът на Бога, даден чрез Мойсей, е “инструмент за господство”. Спазващият Закона израилтянин може да бъде почти сигурен, че ще владее и благоденства. Обаче заедно със Закона, според Блажения Павел, идва и вината, съзнаването на Богоотгуждеността, смъртта.

Като дойда, да не порица земята с проклятие." (Малахия 4:4, 6-6)

Законът на Бога, даден чрез Мойсей, е "инструмент за господство". Спазващият Закона израилтянин може да бъде почти сигурен, че ще владее и благоденства. Обаче заедно със Закона, според Блажения Павел, идва и вината, обзанаването на Богоотчуждеността, смъртта.

"Жилото на смъртта е грехът и силата на греха е законът." (I Коринтяни 15:56)

Но, како персонализираме в змията дявола, ако я видим в ролята ѝ на активно лично зло, тогава стъкването на главата ѝ е приобщаването на човека с Бога чрез Кръста на Христос, смъртта и възкресението Му, победата над дявола... Текстът на Священото Писание има "седемпласта смисъл" казват талмудическите тълкуватели, с това се съгласяват и светлите опции на Църквата от Александрийската школа. Потомството на жената е и земеделецът, борец се със земята и скотоводелецът, рискуваш бос сред високите треви, вървящ подир стадото си. И двамата, ако се покоряват Богу, отдалечават се от злото (Йов 1:8), владеят над изкушението на "лежащия пред вратата грях" (Битие 4:7), ще бъдат победители над него. Крайната победа обаче е Христовата, който ще възвести не само победата над дявола (Колосяни 2:13,14), но и вестта за истинския ни мир в Него с Бога (II Коринтяни 5:18-20), то това обаче религиозната мислене на праотците още не е било дозряло.

Да обобщим, за Адам и Ева и преките им потомци Месията е обещаното им от Бога избавление от започващия конфликт с творението, спасението е в един чисто житейски, трудов аспект.

За времето на Изхода от Египет обаче Месията става очаквания Пророк, обещаният от самия първи Пророк и водач на народа Мойсей, негов Велик Наследник, когото останалите, между Мойсей и Него, предобразяват.

"Господ, Бог твой, ще ти издигне Пророк из сред тебе, от твоите братя, като мене, Него слушайте..." (Второзаконие 18:15)

Отново има Закон, при това ясно изговорен с Божия глас при Планината на Богозаконното и записан с Божия пръст на Заветните скрижали, нещо повече, разтълкуван казуистично в Книгата на Закона. Този Закон е почти всеобхватен, за да регулира добре почти всяка област от религиозния и социален живот на общността, той мъдро е свързан с радостни исторически събития от зараждането на общността... Но не е достатъчен. Хората се нуждаят от динамичния Божий глас, защото животът не се събира в Закона, колкото мъдър и всеобхватен да е той. Месията е Пророк като Мойсей, Пророк, който разговаря с Бога "лице в лице", като "с приятел" (Изход 33:11). Всеки следващ Пророк ще

„чете и актуализира Закона в настоящето”, ще го прилага към появяващите се проблеми и задачи пред общността. Но в Един ще се изпълни цялостно пророческата служба, ще изпълни и Закона (Матей 5-та глава), чрез Когото “Бог ще говори в края на дните” (Евреи 1:1), което няма да омаловажи, разбира се, ролята и значението за общността на предшестващите Го Мойсееви наследници, всеки от тях ще е предизпълнение в своето време на месианското обещание.

А в Давидовите Псалми Месията става шокиращо личностен. В кривулиците на своя житейски танц Давид рисува Месията екзистенциално... Предателствата, които Давид преживява повече от драматично, депресиите и радостите, загубата на близки хора и страданията за свои врагове, които обича, всичко това се превръща в съпреживяване с Бъдещия. В Давид предвкусяваме Обичания докрай Господ, слизащ до Преизподнята, за да намери отново тези, с чиято загуба отказва да се примири. И с Давид развитието на месианската идея като че ли спира. Всичко оттам насетне е вариации и повторения и у Исаия, и у Даниял, и у Осия, в Давид Месията е личноостено предобразен, затова и Христос се нарича Син Давидов.